

מאית, קצין-מטה מובהק, אדם המעורר אוטומטית אמון והערכה. חיים בר-לב, השמיני, הוא, כאילו, מאחד בקירבו כמעט את כל התכונות של כל קודמיו גם יחד. הוא קצין מטה ומפקד קרבי גם יחד, איש הסדר ואיש ההחלטה קדימה, אדם שיטתי, מ-בלי להיות נוקשה, גבר המעורר כמעט אוטומטית לא רק אמון והערכה, אלא גם אהבה. יש בו משהו אבהי, מרגיע, משרה ביטחון. אם אפשר לדבר בכלל על רמטכ"ל אידאלי, הרי הוא זה.

יש מזל למדינה שאדם כזה עומד בראש צה"ל בתקופה שבה אורבים לו כל הסכנות המוסריות הכרוכות במעמד של צבאי-כיבוש. יש מזל שהכוח הצבאי נמצא בידים כאלה בתקופה שבה שוב גוברת הדמוגיה הלאומנית. יש מזל שאיש כזה ממנה קצינים-חוקרים וחור-שף, מעשים הריגים". בשעה שברחוב נשמעת היללה הצורמנית של "מדכאי-בוגדים" למיניהם ציידים-מכשפות שריח הגטו עוד נודף מהם.

נשק, שטרם נתנינו בהם, שאיננו חול-מים עליהם. אל נשגה בשגיאה הקלאסית של כל העמים: לחשוב על המלחמה שעברה, בשעה שמדברים על המלחמה הבאה. המלחמה הבאה עלולה להיות אכזר-רית. כל אדם השש לקראתה, תחת ל-מצות כל אפשרות סבירה למניעתה — אין מקומו ליד הגה המנהיגות של מדינה שהוקמה בזכות הדם והזיעה של אנשים כה רבים וטובים.

חוקרי עולם-החיות מוכיחים לנו כי זוהי עובדה ביולוגית, אחד המרכיבים היסודיים של עולם החי, אינסטינקט הקיים בקרב מיני דגים וציפורים ויוני קים, שנולדו מאות מיליוני שנים לפני המין האנושי. בעל-החיים המגן על שטחו, חזק פי כמה מברמינו הפולש, בלי כל קשר ל-יחסי-הכוחות האמתיים. בעל-החיים ה-פולש לשטח רעהו, מאבד את ביטחונו העצמי, את אומץ-ליבו, את כוחו הגופי-ני.

תולדות מדינת-ישראל מוכיחות את אמיתות המסקנה הביולוגית הזאת ב-צורה חותכת ביותר. אנחנו כולנו היינו, מבחינה זו, שפני-הנסיך במעבדה. נזכור

כפי שהסביר הרמטכ"ל, בצדק, ישנה אפשרות חזקה מאוד שהמלחמה קרובה ביום-העצמאות ה-23 כשם שהיתה קרוב

זהו האיש שהפסיק את מסורת מיצ-

שמונה רמטכ"לים היו לצה"ל ב-23 שנים -

ואין שניים מהם הדומים זה לזה

דיין

מקלף

דין

דורי

בר-לב

רבין

זור

לסקוב

את 1948, נזכור את ימי-החרדה של מאי 1967.

ידענו שאנו מגינים על מדינתנו — וגילינו לאפתעתנו שאנחנו כוח אדיר.

— לא רק מפני שתהיה יקרה בדם ובדמעות.

אני רואה באופק סכנה, שלא ידענו כמותה בכל ימות קיום צה"ל.

(אני דואג לצה"ל לא רק מפני שאני אחד מאותם רבבות שיש להם מניית-יסוד במיפעל זה, בצורת מיספר אישי שהוא פחות מ-50,000. אני דואג לצה"ל מפני שאני משוכנע כי יהיה דרוש, בימי מלחמה ובימי שלום, עוד למשך זמן רב.)

אני רואה סכנה לצה"ל שהיא חמורה מכל אויב חיצוני. הסכנה מבפנים. סכנה שאי-אפשר לירות בה, מפני שהיא רוחנית.

בכל מלחמות המדינה עד כה, היו כל חיילי צה"ל משוכנעים שאין ברירה, ש-זוהי מלחמת-מגן מובהקת.

כל שבת אנושי, וגם הרבה-הרבה שבטי-חיות, מגלים בתוכם כוחות גנוזים אדירים, כאשר הם חוששים שאויב חי-צונח חודר לשטחם. בלשון צבאית, עולה כוח המיגננה פי כמה וכמה על כוח המיתקפה. בלשון היסטורית, נכשלו מע-צמות כבירות כאשר ניסו לפלוש לשטחם של עמים קטנים.

בדורנו, ראינו את תבוסת הרוסים ב-פינלנד, ומייד לאחר מכן את תבוסת הצבא הנאצי אדיר-היכולות, שפלש ל-רוסיה. ההיסטוריה מעניקה לנו דוגמות ללא-ספור.

בה ביום-העצמאות ה-19. רמטכ"ל אינו קובע מדיניות. הוא מבצע אותה. עימו אין ויכוח.

אולם מעצבי-המדיניות, המדברים ב-קלילות כה רבה על המלחמה העדיפה, על רצועת-אדמה זו או אחרת — עימם יש ויכוח.

יש לומר להם: במשך שתי מלחמות וחצי, היה צה"ל לא רק יעיל, אלא גם בר-מזל.

במיצע-סיני, במלחמת ששת-הימים ובמלחמת-ההתשה, היו הקורבנות מכ-איבים, אך מעטים-יחסית. רבבת הקב-רים, שתוכנו למלחמת ששת-הימים, נש-ארו ריקים, למרבה המזל. מכאן האש-ליה האוטומטית, שכל מלחמה-בעתיד תהיה קצרצרה וזולה.

אשליה מסוכנת.

דווקא ביום-העצמאות, חובה היא לז-כור את המלחמה הראשונה, זו שבה קמה המדינה. היא לא היתה קצרה, והיא לא היתה זולה. היא תבעה כ-6000 הרוגים.

6000 מתוך 600 אלף בני היישוב ה-עברי דאז. באופן יחסי, מקביל מיספר זה ל-26 אלף הרוגים במלחמה ש-היתה פורצת היום.

קשה להאמין כי מלחמה עתידה ת-היה ממושכת. אבל היא עלולה להיות יקרה. עלולים להיות מופעלים בה סוגי

עדי יום-העצמאות. ודווקא בשעה שבה גברו בישראל, יותר מאשר בכל תקופה קודמת, מלבד ימי מיצע-סיני, סימנים של מיליטריזם מצחצח-חרבות.

השבוע ראוה אזרחי ישראל מדבר ב-טלוויזיה.

זוהי העונה שבה מדבר כל רמטכ"ל על כוחו של צה"ל, על עוצמתו הגוברת, על נכונותו להלום בכל אויב, ללמד לקח כל תוקפן, וכו' וכו'.

כל קודמיו, ללא יוצא מן הכלל, הת-פתו בהזדמנות זו לחזור על המליצות הנדושות של רוח-הגטו-בלבוש-ממלכתי: "האויב הזומם לכלותנו", "בכל דור ודור", וכיוצא באלה.

בר-לב אמר מה שצריך רמטכ"ל לר-מר: שעל הצבא להיות תמיד מוכן ל-מלחמה, שהשלום אינו מובטח גם בשנה הבאה, שיש להגביר את הכוונות.

אבל לא היה עוד רמטכ"ל שאמר זאת בסיגנון כה מתון, בלתי-מרגיז, חסר ה-חדווה של ציחצוח-חרבות. הוא דיבר אל העם כאדם מבוגר אל אנשים מבר-גרים, שירטט תמונה מציאותית של ה-מצב, הצביע על הגורמים הפועלים למען השלום, וגם על המיכשולים העומדים בדרך.

אפשר היה להקשיב לדבריו מבלי ל-הרגיש כמו טירון העומד בפני מס-כף מוגבל, הסבור שאנשיו מפגרים בשיכלם.

חיים בר-לב